

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Nationaal Park
Dwingelderveld

Holtingerveld

Informatiebulletin

VELDWIJZER

25 jaar Nationaal Park Drents-Friese Wold Wat er is bereikt

In dit nummer

- 25 jaar Nationaal Park Drents-Friese Wold
- Druk dierenverkeer op ecoduct
- Bezoekerscentra opgefrist
- Op pad met vogelteller
- Nieuwe organisatie
- Vrijwilligers werken aan Toegangspoort Holtingerveld

Nationaal Park Drents-Friese Wold bestaat in 2025 25 jaar. Dat betekent 25 jaar samen werken aan natuurbehoud en -herstel, ontwikkeling van natuurgerichte recreatie, educatie en onderzoek. Dat alles met oog voor landschap en cultuurhistorie. Er is veel gebeurd en veel bereikt. We lichten er een paar hoofdlijnen en hoogtepunten uit.

Jaargang 11
nummer 1 – 2025
Verschijnt 2x per jaar

Jaar lang jubileumactiviteiten

- Op vrijdagmiddag 13 juni is er in Nieuw Allardsoog te Bakkeveen een jubileumsymposium voor bewoners en ondernemers. Hoogleraar landschapsgeschiedenis Theo Spek (RUG) spreekt over de relatie tussen het natuurgebied en het omringende landschap. Joop Schaminee, hoogleraar vegetatiekunde en ecologie (Radboud Universiteit en WUR) vertelt over het belang van grote natuurgebieden.
- Verder komen er een jaar lang (22 juli 2025 tot en met 21 juli 2026) activiteiten rond 25 jaar Nationaal Park.
- Het programma is nog in ontwikkeling.
- Meer weten over het symposium of over het hele programma? Scan de QR-code:

Natuurontwikkeling en herstel waterhuishouding

In verschillende delen van het gebied is landbouwgrond omgevormd tot natuur, waarbij ook de oorspronkelijke waterhuishouding is hersteld. Zo functioneren het Aekingerbroek en het gebied Oude Willem weer als brongebied van de Vledder Aa. Een mijlpaal was de herinrichting van de voormalige landbouwenclave Oude Willem tot natuurgebied, voltooid in 2021.

oude willem tilgrup voor

oude willem tilgrup na

FOTO: NATIONAAL PARK

Hermeandering van de Vledder Aa

De gekanaliseerde Vledder Aa krijgt langzaam maar zeker, in etappes, zijn meanderende loop terug. Het traject tussen de Bosweg (zuid) en de Doldersummerweg is in 2002-2003 hersteld; de eerste fase middenloop (5 kilometer) in 2014. Komend jaar zal tussen de Doldersummerweg en de weg Wapse-Vledder de hermeandering plaatsvinden.

Bosomvorming

Naaldbossen zijn omgevormd tot gemengde loofbossen, waarbij stamhout is verkocht voor hoogwaardige toepassingen en takhout voor energieopwekking. Een deel van het dode hout bleef in het bos en draagt daar bij aan de biodiversiteit. Enkele percelen naaldbos bleven bewaard vanwege de bijzondere soorten paddenstoelen die er bleken voor te komen. Inmiddels is de omvorming zover gevorderd dat het bos zich meer en meer zelf kan onderhouden. Stormen, vernatting en grote grazers zorgen voor meer diversiteit.

Natuurherstel

Er zijn en worden heel veel beheermaatregelen uitgevoerd, zoals plaggen, opschonen, dunnen en sloten dempen, om de effecten van verdroging en vermessing tegen te gaan en kwetsbare soorten kansen te geven. De windwerking op het Aekingerzand is versterkt door bos aan de west- en zuidwestzijde te verwijderen. Zo kan het zand weer stuiven en dat vergroot de overlevingskansen voor dit bijzondere type natuur.

Goed vogelnieuws

Sinds een paar jaar broeden er kraanvogels in het Drents-Friese Wold. Het aantal broedparen is gestaag toegenomen. Ook de oehoe kwam als nieuwe broedvogel naar het gebied. 's Zomers zijn er tegenwoordig vaak slangenarenden te gast en ook de zwarte ooievaar is geregeld te bewonderen. Van het natuurherstel profiteren soorten als grauwe klauwier, paapje en draaihal. Voor dit trio is de Drents-Friese grensstreek met daarin het Drents-Friese Wold inmiddels een landelijk bolwerk. Het Aekingerzand vervult in z'n eentje die rol voor de tapuit.

Begrazing

Het Doldersummerveld en het Wapserveld worden gezamenlijk begrast door één schaapskudde, met een schaapskooi (traditionele potstal) bij Doldersum. De Huenderweg, die beide heidevelden scheidt, is 'overgraasbaar' gemaakt. De kudde is gegroeid. Bij de schaapskooi is een informatiecentrum gemaakt. De schaapskooi en het informatiecentrum zijn onlangs vernieuwd.

In de bossen zijn de begrazingseenheden steeds verder vergroot. In de Hertenkamp en Berkenheuvel grazen onder andere Sayaguesa's. Vanwege de komst van de wolf zijn de schapen op het Aekingerzand vervangen door een kudde Exmoor pony's. Aanvullend graast er af en toe nog een gescheperde kudde.

Onderzoek natuur en landschap

Door de jaren heen zijn er veel onderzoeksrapporten opgeleverd die bijdragen aan kennis over natuur en natuurbeheer. Zoals een onderzoek naar het leefgebied van zwarte specht en wespandief. De broedvogelstand wordt op de voet gevolgd, voor een aanzienlijk deel door vrijwilligers. Paddenstoelenonderzoek leidde tot het behoud van enkele percelen naaldbos. Van een andere orde is de landschapsbiografie van de Drents-Friese grensstreek die in 2024 verscheen.

Voorlichting en educatie

Er zijn diverse informatiematerialen en programma's voor jeugd en jongeren ontwikkeld, zoals het informatieblad Bladwijzer, dat in 2015 samen met Veldspraak (van Nationaal Park Dwingelderveld) opging in Veldwijzer, en de jaarlijkse Natuurkrant. We onderhouden ook een website. Er zijn informatiezuilen geplaatst bij de startpunten en belangrijkste parkeerplaatsen. We organiseren regelmatig lezingen en cursussen, waaronder de cursus gastheerschap voor recreatieondernemers. Tientallen gastheren zijn zo opgeleid tot ambassadeur van het park.

Er is een groep Junior Rangers actief. De scholen (basis- en voortgezet onderwijs) in de omgeving van het Nationaal Park krijgen jaarlijks een aanbod om met de klas de natuur in te komen. In de loop van de tijd zijn er naast het bezoekerscentrum in Terwisscha, verschillende ontvangstlocaties in samenwerking met ondernemers ontstaan, zoals de Natuurpoort bij de Reeënwissel in Hoogersmilde, het natuureducatiecentrum bij camping Diever en de expositie bij Grenzeloos in Doldersum.

Recreatieve paden en routes

Fietspaden zijn verbreed en verbeterd. Ruiterroutes zijn sterk uitgebreid en er zijn trailerparkeerplaatsen, paardenrustplaatsen en veilige oversteekpunten gerealiseerd. Het resultaat is een uitgebreid netwerk van goede fiets-, wandel- en ruitersporen, met speciale voorzieningen voor mensen met een beperking, zoals verschillende familiepaden (Terwisscha, Bosberg, Vledderhof), beleefpaden (wandeling Hoogersmilde, fietspad door Oude Willem) en een blotevoetenpad (Terwisscha).

Tussen 2019 en 2024 zijn verschillende gemarkeerde routes in het Drents-Friese Wold verlegd naar de randzones en rondom recreatiebedrijven; daardoor zijn de kernzones rustiger geworden. Hiermee bieden we ook een natuurlijker (wilde) bosbeleving.

BELEEFPAD HOOGERSMILDE

FOTO: NATIONAAL PARK

BLOTEVOETENPAD-DRENTSFRIESEWOLD

FOTO: LAURA CSONKA

Heidebrand

Niet onopgemerkt bleef de grote brand op het Doldersummerveld in augustus 2018. Het zorgde voor angstige momenten bij bewoners en gasten op een aantal campings. 35 hectare heide ging verloren. En omdat het midden in de zomer was, zijn er ook veel dieren verbrand. Maar voor de natuur heeft de brand niet alleen negatieve gevolgen gehad. Nu, zeven jaar later, is er van de brand weinig meer te zien. Nieuwe soorten zoals brandplek-paddenstoelen profiteren juist. En ook jonge heide krijgt weer kans. Overigens heeft de brand wel geleid tot nieuwe gesprekken met de brandweer en maatregelen om gevaar voor mensen in de toekomst te voorkomen.

BRANDPLEKBUNDELZWAM • FOTO: RONALD MORSINK

Uitkijktorens

Er zijn uitkijktorens verschenen (en verdwenen). Er staat een mooie houten uitkijktoren aan de rand van het Doldersummerveld. De toren op de Bosberg is gerenoveerd en opengesteld voor publiek. De uitkijktoren op het Aekingerzand heeft 25 jaar lang duizenden mensen een blik op het stuifzand gegund. In maart dit jaar is de toren vanwege onveiligheid afgebroken. We werken aan een nieuwe toren nabij de Canadaweg, op een plek die ook een mooi uitzicht biedt, maar iets meer rust geeft aan de broedvogels in het Aekingerzand.

Nieuwe activiteiten

Voor verblijfsrecreanten zijn nieuwe activiteiten ontwikkeld, zoals de beleefweek en de bosbrunch.

Recreatieonderzoek

In 1999 is uitgebreid onderzoek gedaan naar waar mensen recreëren en hoe ze het gebied beleven. In 2023 is een uitgebreid onderzoek naar bezoekersstromen opgeleverd. Dat onderzoek is gedaan in de hele Drents-Friese grensstreek en geeft inzicht in drukte die mensen ervaren, onderbouwd door telgegevens.

- **Voorzitters:** Marjan Jager (1997-2008), Tineke Witteveen (2008-2012), Rein Munniksma (2012-2014), Henk van Hooft (2015-2024), Hans Haerkens (2024-heden)
- **Secretarissen:** Peter Pasman (1997-2000), Anne Jan Hamming (2000-2005), Wolter Werkman (2011-2012), Catrien Scholten (2006-2010 en 2013-heden)
- **Communicatie- & educatiemedewerkers/coördinatoren:** Jan Tuttel, Monique Pas, Margriet Moerenhout, Marieke Molendijk, Nico Driessen, Wim Meijberg, Natascha van den Bosch

FOTO: NATIONAAL PARK

Ecoduct: exclusief voor dieren

Ruim tien jaar geleden zijn de natuurgebieden Dwingelderveld en Terhorsterzand met een ecoduct opnieuw met elkaar verbonden. Door de aanleg van de snelweg A28 waren ze van elkaar gescheiden. Staatsbosbeheer houdt met wildcamera's in de gaten welke dieren gebruik maken van de eco-snelweg. In de loop der jaren zijn er al heel wat dieren vastgelegd. Vijf passanten lichten we hier uit.

HERT SERVUS

Ree

Direct na de aanleg van het ecoduct vond de boswachter er reeënsporen. Reeën hebben grote gebieden nodig om te leven, voedsel te vinden en zich voort te planten. Nog steeds maken veel reeën dankbaar gebruik van de oversteek en worden ze regelmatig gespot door de camera. Een van de vaste bezoekers is een vrouwtje ('geit') dat makkelijk te herkennen is aan de dubbele bef op haar borst. In het voorjaar van 2024 heeft zij twee kinderen gekregen: een mooi slank geitje en een bokje dat nu zijn eerste bastgewei draagt.

Edelhert

In december 2023 werd er een opvallende bezoeker waargenomen op het ecoduct: een edelhert. Dit dier, herkenbaar aan een vergroeiing aan de linkerkant van zijn gewei, staat onder boswachters inmiddels bekend onder de naam Cervus. Edelherten leven vooral op de Veluwe, Cervus blijft rondzwerven in Drenthe. Rond de jaarwisseling werd het dier gezien in Midden-Drenthe.

Das

Dassen leven met de hele familie bij elkaar in ondergrondse burchten. Ze wonen niet op één plek, maar hebben meerdere grotere en kleinere burchten op verschillende afstanden van elkaar. Over het ecoduct zien we regelmatig hele families heen en weer trekken. Ook in deze zachte winter zijn de dassen actief. Op allerlei plaatsen in de omgeving van het ecoduct vind je nu graafsporen en kuiltjes; daar zoeken ze naar wormen en insecten.

Uil

Soms zie je onverwachte dieren voorbijkomen. Er strijkt weleens een buizerd neer op een van de wildcamera's. Hij zit dan met zijn staart vóór de lens, zodat de bruin-witte banden mooi zichtbaar worden. Of, zoals op bijgaande foto, twee kerkuilen die een territoriumdansje maken!

Otter

Otters zwerven 's nachts door Nederland op zoek naar de beste plekjes om vis te vangen. Ze kunnen dan grote afstanden afleggen. Op het ecoduct zijn verschillende keren otters gesignaleerd. De afgelopen zomer was het overal erg nat, ook in de omgeving van het ecoduct. Dat is mogelijk een verklaring waarom de otters nu ook de weg over het ecoduct hebben gevonden.

Het ecoduct is exclusief te bezoeken door de dieren. Naast bovenstaande vijf soorten maken er nog veel meer dieren gebruik van, zoals adder, bunzing, hermelijn, wezel, steenmarter, rosse woelmuis, heikkikker, levendbarende hagedis, ringslang en loopkevers. Rust is belangrijk zodat de dieren ongestoord kunnen passeren. Wandelaars en fietsers kunnen via het viaduct over de snelweg trekken.

Opfrisbeurt voor bezoekerscentra

FOTO: LAURA CSOKA

Bezoekerscentrum Dwingelderveld: alles in nieuw jasje

De afgelopen maanden is hard gewerkt aan de vernieuwing van bezoekerscentrum Dwingelderveld. De expositie, de koffiehoeck, de winkel, alles wordt in een nieuw jasje gestoken. Om bij het eerste te beginnen: de expositie geeft informatie over insecten, slangen, natte heide en vennen, roofdieren en het Drents heideschaap. Er zijn opgezette dieren te zien, planten, diersporen en heel veel reusachtige foto's die maken dat je het gevoel krijgt midden in het veld te staan. Voor kinderen zijn er veel OERRR-uitdagingen, zoals bijvoorbeeld een dassenhol waar je in kan kruipen. De indeling is veranderd. De balie staat midden in het bezoekerscentrum, vlakbij de maquette van Nationaal Park Dwingelderveld. Die is in 2015 gemaakt met wol van het Drents heideschaap. Waar eerder het tv-scherm was, staat nu een grote scheidingswand. In de ruimte daarachter kun je een digitaal spel doen waarin jij de held van de natuur bent. Op de wand is een enorm wolkunstwerk gemaakt. De winkel en de koffiehoeck zijn gebleven, in verfriste vorm. Vanaf half april is het nieuwe bezoekerscentrum weer gedeeltelijk geopend. In de tijd daarna wordt het karwei verder voltooid. De officiële opening volgt later dit jaar.

Buitencentrum Drents-Friese Wold: van stenen vlakte naar groen paradijs

Wie weleens het Buitencentrum Drents-Friese Wold in Appelscha bezoekt, kent het beeld: een uitgestrekte stenen vlakte die je over moet steken voordat je echt in de natuur aankomt. Niet bepaald een warm welkom voor een plek die juist het startpunt is van een wandeling of fietstocht. Maar dat is nu veranderd! Dankzij financiering vanuit het Nationaal Park maakt steen plaats voor groen, met glooiingen, waterpartijen en meer ruimte voor dieren en planten. Een stukje natuurbeleving nog voordat je het Drents-Friese Wold in gaat.

Het plan, ontworpen door ecologisch hovenier Jos van de Akker, brengt de karakteristieken van het Nationaal Park naar de entree. Hoogteverschillen, inheemse bomen en een stukje plas-dras zorgen voor een natuurlijke overgang. Ook bij Bosbrasserie De Bosch Spot wordt vergroend, met als bijkomend voordeel dat kinderen hier straks kunnen

klimmen, struinen en met water spelen terwijl hun (groot) ouders ontspannen op het terras.

Huenderhoeve Doldersum volledig vernieuwd

Vorig jaar al is het informatiecentrum Huenderhoeve, naast de schaapskooi in Doldersum, volledig vernieuwd. Centraal in de ruimte staat een bijzonder vormgegeven tafel, met daarop verschillende objecten en verdiepende teksten. Deze zoomen in op de rol van de schapen in het beheer van het heidegebied en op het werk van de schaapherder. Daarnaast is er een spelelement: een sjoelbak met stenen waarop schapen zijn afgebeeld. De bedoeling is alle stenen/schapen in de schaapskooi te krijgen. In het onbemande informatiecentrum is behalve over de heide en de schaapskudde ook informatie te vinden over het esdorp Doldersum en de beek de Vledder Aa. Vanaf hier starten ook mooie wandel- en fietsroutes. Het centrum is tevens een officieel rustpunt: tegen een kleine vergoeding kunnen bezoekers genieten van een kopje koffie, thee of limonade. Er is een toilet aanwezig en een (gratis) oplaadpunt voor elektrische fietsen. Het infocentrum is van april tot en met oktober dagelijks open van 10.00 tot 17.00 uur.

FOTO: ROELOF BOS HET DRENTSE LANDSCHAP

Dertien nieuwe vogeltellers in Dwingelderveld en Drents-Friese Wold

Op pad met een vogelteller

FOTO: JOJANNEKE DRIJVER

Vanaf dit voorjaar zijn er dertien nieuwe vogeltellers actief in de nationale parken Dwingelderveld en Drents-Friese Wold. De 34-jarige Jeroen Vinke uit Beilen is een van hen. Vanaf het moment dat de vogels hun territorium afbakenen tot wanneer de jongen groot zijn geworden, brengt hij in het uiterste noorden van het Dwingelderveld elke twee weken de vogels in kaart. Jojanneke Drijver, boswachter in het Dwingelderveld, wandelde mee tijdens zijn allereerste rondje door zijn eigen telgebied.

Eind februari, half zeven 's ochtends. Het is nog pikdonker. Jeroen staat langs de kant van de weg met een zaklamp in zijn ene hand en een telefoon in de andere. Op die laatste is een app te zien waarmee hij vandaag voor het eerst de vogels in zijn toegewezen plot in kaart gaat brengen. Om ermee te kunnen werken volgde Vinke vorig broedseizoen een speciale training van SOVON, die werd aangeboden door Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer met financiële steun vanuit het Overlegorgaan Drents-Friese Grensstreek.

Dat we zo vroeg zijn, heeft een reden. Vinke legt uit: “Vanaf anderhalf uur voor zonsopkomst tot anderhalf uur erna zijn de meeste zangvogels actief. Dan worden ze wakker en gaan ze zingen om hun territorium af te bakenen en te verdedigen. We hebben dan de meeste kans om ze te treffen. Later op de dag gaan ze eten zoeken en worden ze stiller en onopvallender.” Op het scherm van de speciale monitoringsapp zien we nu nog een blanco kaart waarop met een rode lijn is aangegeven tot hoever het vogeltel-

bied van Vinke reikt. Het is doodstil in het bos wanneer we beginnen met wandelen. Vinke: “Je zult merken dat er een volgorde zit in de vogels die we gaan horen. Merel, roodborst, zanglijster en winterkoning hoor je als eerste. Daarna volgen soorten als vink en pimpelmees.” Omdat vogels allemaal op een ander moment wakker worden, start hij elke telronde op een ander punt van de route. “Als je altijd op dezelfde plek begint, kom je aan het eind nooit de vogels tegen die vroeg actief zijn. Door steeds het startpunt te veranderen, loop ik geen vogels mis.”

In het Dwingelderveld broeden zo'n 160 verschillende soorten vogels. Het doel van de tellingen is om hun territoria en daarmee bij benadering het aantal broedparen vast te stellen. “Ik voerde altijd al zoveel mogelijk waarnemingen in op waarneming.nl, ook van minder bijzondere soorten zoals de koolmezen die ik her en der tegenkwam, zodat die data ergens worden opgeslagen”, aldus Vinke. “De tellingen in het Dwingelderveld worden ook echt gebruikt. Ik vind het mooi dat ik door daaraan mee te doen direct bijdraag aan het beschermen van de natuur.”

We wandelen in een fors tempo door – “het is een vrij grote plot en anders red ik het niet binnen de drie uur waarbinnen ze actief zijn” – en staan bij elk vogelgeluid stil om te luisteren. Het vogels tellen gebeurt vooral op gehoor: een zingende vogel wijst op een territorium. “En vogels hoor je makkelijker dan je ze ziet.” We horen steeds meer vogels, al zijn het vaak dezelfde soorten. “Veel vogels zijn nog niet terug uit Afrika, dus we tellen vooral standvogels. Hoor, dit

hoge geluidje is van een pimpelmees. Een winterkoning heeft een rateltje in zijn zang. Hier hoor ik sijen. Die gaan omhoog en omlaag met hun zang. Goudhaantjes klinken als piepende fietswieltjes.” Met verbazing kijk ik toe hoe Vinke bij elk geluidje direct weet welke soort het is.

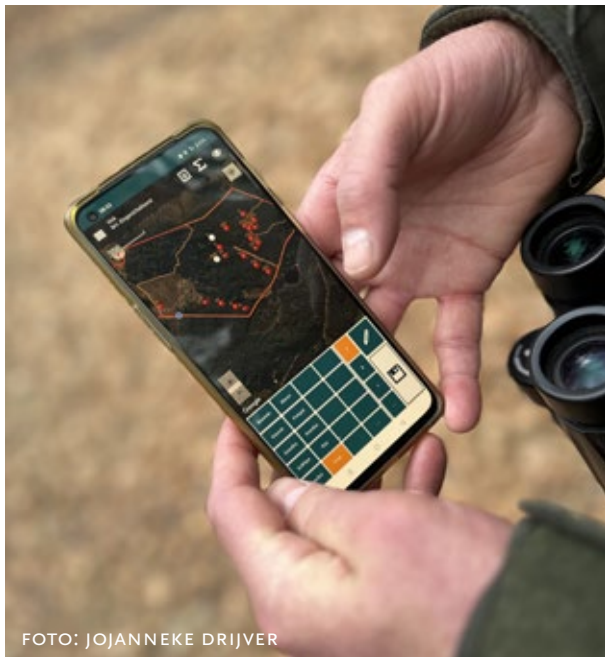

FOTO: JOJANNEKE DRIJVER

Vinke is zijn hele leven al in de natuur te vinden. Het vogelen greep hem acht jaar geleden. “In mijn achtertuin zag ik een winterkoninkje in het kippengaas zitten. Nog nooit eerder had ik dat vogeltje zo goed bekeken. Toen ging ik meer vogels in

detail bekijken.” Zijn lievelingsvogels zijn niet per se de opvallende soorten. “De meeste mensen zullen meteen roepen dat ze een ijsvogel mooi vinden, maar die schreeuwende kleuren spreken me niet zo aan.” Nee, dan de matkoppen en glanskoppen: “Die vind ik echt heel mooi om te zien. Het zijn mezen en ze zijn niet uitzonderlijk opvallend met hun bruingrijze veren, zwarte petje, witte wangtjes en zwart keeltje. Ik denk dat ik er vooral blij van word omdat je ze niet zo vaak ziet.” Het is dan ook een hoogtepunt voor Vinke wanneer we halverwege onze wandeling de zang van een glanskop horen. “Dit is leuk! Deze plek ga ik in de gaten houden.”

Voor iedereen die ook wil leren vogels tellen raadt Vinke aan om er veel op uit te trekken en goed te kijken en te luisteren: “De laatste jaren ben ik zelf meer op geluid gaan letten. Je ziet het nu wel, ik heb mijn verrekijker nog niet één keer aangeraakt.” Dat gebeurt pas aan het einde van onze wandeling. Op een eik zien we een boomkruiper. “Het is een van de meest voorkomende soorten in het bos, maar vrij onbekend. Dat komt waarschijnlijk omdat het zo lastig is om hem te zien. Hij heeft allemaal details op zijn bruine veren, waardoor hij op boomschors lijkt.” Het diertje springt tegen de bast op omhoog. Het ene moment zie je hem, het andere gaat hij volledig op in de kleuren van de boom. We kijken er een tijdje naar en nemen dan afscheid. Vinke doet nog één rondje door het bos: “Vorige week hoorde ik hier om half tien een bosuil. Ik hoop dat er een in mijn plot gaat nestelen. Uilen zijn gewoon cool.”

Gebied tussen Ruinen en Dwingelderveld opgeknapt

Wie vanuit Ruinen richting Nationaal Park Dwingelderveld gaat, komt over de Oude Benderseweg en/of over de Benderse. Deze wegen, die bij het bezoekerscentrum samenkomen en uiteindelijk voeren naar de schaapskooi aan de rand van de heide, trekken veel bezoekers. Om dit gebied aantrekkelijker te maken en beter in te richten voor bewoners en recreanten, zijn er in 2023 verbeterplannen gemaakt. Enkele (verkeers)onderzoeken en de betrokkenheid van omwonenden, verenigd in de Stichting Benderse Berg, gaven hiervoor de aanzet. Provincie Drenthe, de gemeenten Westerveld en De Wolden, Natuurmonumenten, Recreatieschap en EuroParcs hebben het verder opgepakt.

Verschillende werkzaamheden zijn inmiddels klaar. Op het moment van schrijven wordt er nog hard gewerkt aan de laatste kilometer voor je de heide bereikt. In plaats van asfalt liggen hier straks gebakken klinkers. Daar waar de weg overgaat in het zandpad richting de Benderse Berg is het uitzicht adembenemend mooi. Dat was het altijd al, maar door het weghalen van begroeiing en overdadige bebording is er een nog beter zicht op de heide.

Het pad tussen de Benderse en het Achterlandse Veen – populair bij fietsers én wandelaars – is opgeknapt en plaatselijk iets verbreed. De wandelaars hebben inmiddels hun eigen pad gekregen, door de heide aan de andere kant van de bomenrij, met vrij uitzicht richting de radiotelescoop. Wie de heide wil beleven is hier op de juiste plek.

Nieuwe organisatie Nationale Parken Drents-Friese grensstreek

Het Overlegorgaan Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek is het overlegplatform van de organisaties die betrokken zijn bij de Nationale Parken Drents-Friese Wold en Dwingelderveld en het Oerlandschap Holtingerveld. De organisatie rond dit overlegplatform is veranderd. Om meer te bereiken zijn er onder meer verschillende werkgroepen opgericht die zich specifiek op één aspect richten. Nieuw zijn ook de gebruikersplatforms die de inbreng vanuit de lokale gemeenschap versterken.

Werkgroepen

In maart 2024 begon Hans Haerkens als nieuwe voorzitter van het Overlegorgaan. Hij constateerde dat de leden van het Overlegorgaan meer voortgang wilden boeken. De voorbereiding via een brede ambtelijke overleggroep leidde niet tot het gewenste resultaat. Daarom besloot het Overlegorgaan deze overleggroep op te heffen en in plaats daarvan kleinere werkgroepen te vormen die zich richten op specifieke onderdelen. Daarbij houden ze wel rekening met de bredere waarden van het gebied.

In januari 2025 zijn drie werkgroepen van start gegaan: de Werkgroep Landschap, Cultuurhistorie en Erfgoed, de Werkgroep Duurzaam Toerisme en de Werkgroep Strategische Communicatie. In april komt daar nog een Werkgroep Vitale Landbouw bij. Voor deze laatste werkgroep worden, naast vertegenwoordigers van landbouworganisaties, ook ondernemers gezocht die laten zien hoe agrarisch ondernemen gecombineerd kan worden met behoud van natuur, landschap en een gezonde leefomgeving.

Gebruikersplatforms

In maart is een nieuw initiatief van start gegaan: drie gebruikersplatforms, één voor elk natuurgebied. In deze platformen kunnen vertegenwoordigers van dorpsbelangen, fiets-,

wandel- en ruiterclubs, en natuur- en historische verenigingen met elkaar in gesprek gaan over de plannen van het Overlegorgaan. Zo wordt er gezorgd voor meer betrokkenheid van de lokale gemeenschap bij het Nationaal Park.

Ambitieplan

Het Overlegorgaan werkt aan een ambitieplan, waarin staat wat er de komende jaren gedaan kan worden om de kwaliteit van het gebied te verbeteren. Het Overlegorgaan richt zich niet op natuurbeheer, inrichting van het landschap of verbeteren van de waterkwaliteit; daarvoor zijn de provincies en de waterschappen verantwoordelijk. Wel zet het Overlegorgaan zich in voor het behoud van de cultuurhistorische kenmerken van het landschap. Daarnaast besteedt het veel aandacht aan andere belangrijke waarden, zoals stilte, ruimte en duisternis. Deze kenmerken kunnen namelijk verdwijnen als de functies in het gebied veranderen.

Vergaderingen openbaar

De vergaderingen van het Overlegorgaan zijn openbaar. Vanaf dit jaar worden de vergaderingen ook vaker in de regio gehouden, zodat iedereen die interesse heeft, de gelegenheid heeft om deel te nemen. De agenda's en vergadertijden zijn te vinden op de website van de provincie Drenthe: www.provincie.drenthe.nl/regionaallandschap/organisatie.

Als je vragen hebt of mee wilt doen, kun je contact opnemen met het secretariaat van de Nationale Parken via 0592-365555 of via de e-mailadressen dwingelderveld@drenthe.nl en drents-friese-wold@drenthe.nl.

*Vrijwilligers schonen
Toegangspoort
Holtingerveld op*

FOTO: LANDSCHAPSBEHEER DRENTHÉ

‘Je herkent het gebied nu al niet meer’

Bomen en struiken verwijderen uit de gletsjerwal en takkenrillen maken: de vrijwilligersgroep Toegangspoort Holtingerveld steekt regelmatig de handen uit de mouwen om het recreatieve gebied in Havelte op te schonen. Tijdens de Nationale Natuurwerkdag in november gingen er veertig man aan het werk. “We hebben toen een enorme slag geslagen”, aldus de initiatiefnemers Henk Doeven, Roelof Prikken en Koos Brommer “Nu gaan we zelf door met het onderhoud.”

Toegangspoort Holtingerveld is de recreatieve toegangspoort van Natura 2000-gebied Holtingerveld met de schaapskooi, Brasserie OER, een informatiecentrum en het Vlinderparadijs Papiliorama. Het opschonen ervan is voortgevloeid uit het impulsproject voor de Drents-Friese grensstreek. Roelof: “Het gebied zag er belabberd uit: er was een hoop achterstallig onderhoud. De gemeente zegde toe de waterpartij op te schonen en wij pakken de rest op met vrijwilligers.” Eén keer per maand gaat de groep hiermee aan de slag. “Eerst een kopje koffie en dan aanpakken. Het gebied is al behoorlijk opgeknapt, je herkent het nu al niet meer.”

De vrijwilligersgroep wordt ondersteund door Landschapsbeheer Drenthe. De stichting geeft advies, helpt met het maken van een werkplan en stemt af met de gemeente. “Daarnaast leveren we gereedschap, dat

de groep gebruikt bij de werkzaamheden”, vertelt Erwin Bruulsema van Landschapsbeheer Drenthe. “De vrijwilligers zijn met mooie dingen bezig en hebben al veel werk verzet. De contouren van de stuwwal zijn al zichtbaar. Dat is belangrijk, zowel voor het kenmerkende cultuurhistorische landschap als de biodiversiteit.”

FOTO: LANDSCHAPSBEHEER DRENTHÉ

Sprokkelwark

FOTO'S: JOJANNEKE DRIJVER

Adders in het zonnetje gezet

Dankzij een samenwerking vanuit Staatsbosbeheer met de Junior Rangers en de vrijwillige boswachters van Natuurmonumenten kunnen adders bij de radiotelescoop op het Dwingelderveld weer in de zon liggen.

Zodra het mooi weer wordt in het vroege voorjaar komen de adders tevoorschijn uit hun winterverblijven. De mannetjes ontwaken als eerste. Ze zoeken dan een plek op in de zon, zodat hun sperma kan rijpen. Het is in deze periode essentieel dat de slangen de rust krijgen om goed op te kunnen warmen. Alleen dan kan er later in het voorjaar – als ook de vrouwtjes ontwaakt zijn uit hun winterslaap – succesvol gepaard worden.

De met heide en struiken begroeide wal bij de radiotelescoop in Dwingeloo – pal naast een druk fietspad – is een belangrijk winterverblijf van adders. Met de vrijwilligers zijn takken en struiken weggehaald, zodat er voldoende open plekken zijn waar de adders kunnen zonnen. Daarnaast is ook de bedrading hersteld waarmee bezoekers worden ontmoedigd om te dichtbij te komen en zo de adders te verstoren. Zie je een adder in het zonnetje liggen? Laat hem dan met rust en geef hem zo de kans om zich voort te planten. De adder staat op de Rode Lijst met bedreigde soorten. In het Dwingelderveld vind je een van de grootste overgebleven populaties van ons land.

Woldkunst – waar kinderen natuur en kunst verbinden

In de herfst van 2024 maakten alle basisschoolleerlingen uit Westerveld samen het Kunstbelevingspad Woldkunst. Met gedichten gemaakt door groepen 3 en 4 en met land art van natuurlijke materialen van de groepen 5 en 6 brachten zij het Drents-Friese Wold op een unieke manier tot leven. Dit bijzondere project was een samenwerking tussen scholen, kunstenaars en dichters, met steun van CultuurKlik, IVN en Staatsbosbeheer. Het pad was tijdelijk te bewandelen, maar krijgt in de herfstvakantie van 2025 een vervolg. Zo zal Woldkunst steeds verder groeien, raken de kinderen in verbinding met de natuur en versterkt het de verbeelding van jonge makers.

Bouw mee aan nieuwe uitkijktoren Aekingerzand

De iconische uitkijktoren op het Aekingerzand is gesloopt, omdat hij niet meer veilig was. Staatsbosbeheer wil graag een nieuwe uitkijktoren maken op een plek die ook weer een prachtig panorama biedt over het stuivende zand. Daarvoor is het afhankelijk van bijdragen van overheden, fondsen en bedrijven. Maar ook de bezoekers van het Drents-Friese Wold kunnen hun steentje bijdragen. Via crowdfunding rekent Staatsbosbeheer op een bedrag van € 25.000. Wil je ook doneren? Scan dan de QR-code.

Buitencentrum Drents-Friese Wold
Terwisscha 6a
8426 SJ Appelscha
0516 - 464020

Bezoekerscentrum Dwingelderveld
Benderse 22
7963 RA Ruinen
0522 - 472951

Poort Holtingerveld
Van Helomaweg 18
7971 PX Havelte
0521 - 341222

Websites

www.nationaalpark-drents-friese-wold.nl
www.nationaalpark-dwingelderveld.nl
www.holtingerveld.nl
www.regionaallandschap-drenthe.nl

Facebook

www.facebook.com/gastherendfw
www.facebook.com/dwingelderveld

Instagram

[bezoekerscentrumdwingelderveld](https://www.instagram.com/bezoekerscentrumdwingelderveld)
[drents_friese_grensstreek](https://www.instagram.com/drents_friese_grensstreek)

Colofon

Redactie

Henk van den Brink (eindredactie),
Natascha van den Bosch, Jojanneke
Drijver, Lysander van Oossanen, Renate
Sanders, Hanna Schipper, Catrien
Scholten, Dieuwerke van de Ven

Redactieadres

Secretariaat Regionaal Landschap,
Postbus 122, 9400 AC Assen
0592 - 36 55 55
dwingelderveld@drenthe.nl
drents-friese-wold@drenthe.nl

Grafische vormgeving

Provincie Drenthe

Fotografie

Hans Dekker, tenzij anders vermeld

Veldwijzer is een periodieke uitgave met nieuws en achtergronden van Nationaal Park Drents-Friese Wold, Nationaal Park Dwingelderveld en Oerlandschap Holtingerveld. Het blad verschijnt twee maal per jaar, wordt huis aan huis bezorgd rond de gebieden, en is verkrijgbaar in de bezoekerscentra van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

© Stuurgroep Regionaal Landschap Drents-Friese grensstreek 2025

Teksten van dit informatiebulletin mogen gebruikt worden voor niet-commerciële doeleinden, onder vermelding van de bron.